

POSTANOWIENIE

1 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 1 września 2025 r. w Warszawie
zażalenia R. AG w W.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 17 maja 2024 r., VII AGa 711/23,

w sprawie z powództwa J.G.

przeciwko R. AG w W.

o ustalenie nieważności umowy i zapłatę,

**1. uchyla wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 17 maja
2024 r. w zaskarżonej części (pkt II),**

**2. pozostawia orzeczenie o kosztach postępowania
zażaleniowego do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 16 grudnia 2022 r. uwzględnił powództwo o ustalenie nieważności umowy oraz częściowo powództwo o zapłatę wniesione przez powoda J.G. Od tego wyroku pozwany wniósł apelację.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 17 maja 2024 r. zmienił w części zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo o ustalenie oraz uchylił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w pozostałej części i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Podstawą wydania orzeczenia kasatoryjnego przez Sąd drugiej instancji było stwierdzenie, że wobec

uznania, iż w miejsce wyeliminowanych klauzul przeliczeniowych winny wejść zasady przeliczeniowe oparte o kursy obowiązujące w NBP przedwcześnie była ocena Sądu Okręgowego, który stwierdził zasadność roszczenia o zapłatę w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, co spowodowało nierozpoznanie istoty sprawy i uzasadniało uchylenie zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 386 § 1 i 4 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej części wyroku zawartej w pkt II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze utrwalone jest stanowisko, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, toczącym się na skutek zażalenia na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się do zbadania czy zostały naruszone przepisy postępowania określające podstawy uchylenia przez sąd drugiej instancji zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny jako przesłankę uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji wskazał art. 386 § 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy sąd rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy, zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania, pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej niż zgłoszona w pozwie, nie rozważył zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych lub prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda. Uwzględniając sposób rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy brak jest podstaw do uznania, że istota sprawy nie została rozpoznana.

Uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji wskazuje, że w sprawie przeprowadzono postępowanie dowodowe, dokonano ustaleń faktycznych i dokonano oceny zasadności całego żądania pozwu, a podstawą uwzględnienia powództwa było stwierdzenie wadliwości umowy skutkującej jej nieważnością, co uzasadniało także żądanie pieniężne oparte o treść art. 410 k.c. Nie można zatem przyjąć, że Sąd Okręgowy nie zbadał materialnej podstawy żądania pozwu.

Przyjęty w kodeksie postępowania cywilnego model apelacji pełnej zakłada, że sąd drugiej instancji rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia dokonuje własnych ustaleń faktycznych, opierając się na materiale zebranym w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i prowadząc w razie potrzeby własne postępowanie dowodowe oraz stosuje właściwe przepisy prawa materialnego. Postępowanie apelacyjne co do zasady powinno więc zakończyć się wydaniem merytorycznego orzeczenia rozstrzygającego definitywnie spór między stronami.

Argumentacja przedstawiona przez Sąd Apelacyjny wskazuje, że konieczne jest uzupełnienie oceny dotyczącej zasadności powództwa o zapłatę, z uwzględnieniem stanowiska Sądu Apelacyjnego dotyczącego bezzasadności żądania stwierdzenia nieważności umowy kredytowej. Nie uzasadniało to dostatecznie stwierdzenia, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Z tych względów zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

[a.ł.]